

EFECTELE UTILIZĂRII CAPITALULUI UMAN ÎN REPUBLICA MOLDOVA**Elena ROMANCIUC***Catedra Teoria Economică și Metodologia Cercetării*

This article is dedicated to the effects of human capital utilization in Moldova. The human capital represents one of the main factors of the society's progress and human activity may be considered a decisive element of the society's evolution. We must mention that the society of Moldova is affected by the transition to the market economy and is confronted with the correlation of rational and natural utilization of the human resources.

Capitalul uman este factorul principal al progresului societății, creatorul factorilor materiali ai producției, iar activitatea umană este elementul decisiv al dezvoltării societății.

Evoluția Republicii Moldova în contextul integrării în structurile Uniunii Europene aduce în prim-plan necesitatea adaptării realităților țării noastre la exigențele europene. Fenomenul globalizării, dincolo de avantajele accesului la informație, comunicare fără frontiere, tehnologie ultraperformantă ș.a., relevă o dată în plus necesitatea dezvoltării resurselor umane care utilizează aceste tehnologii: cultivarea inteligenței, a pregătirii profesionale temeinice, perfecționarea continuă a cunoștințelor și abilităților, capacitatea de adaptare la schimbările mediului, calitatea muncii în echipă și a performanțelor colective.

Societatea moldovenească, afectată de procesul tranziției la economia de piață, se confruntă tot mai acut cu imperativul corelării dezvoltării economice cu utilizarea rațională a resurselor umane și a celor naturale.

Nu putem vorbi despre dezvoltare economică decât progresând economic, în spiritul responsabilității sociale, economice și ecologice. Utilizarea rațională a resurselor umane în procesele economico-sociale se poate realiza prin creșterea gradului de ocupare a populației, reducerea șomajului. Spre regret, interesele Republicii Moldova sunt afectate de perspectivele reduse ale ocupării, salariile mici și fiscalitatea ridicată, precum și de condițiile restrictive de acordare a creditelor pentru construcția de locuințe, condițiile pentru îngrijirea sănătății și a celor create pentru educație, mulți tineri cu pregătire competitivă la nivel internațional alegând soluția emigrației, pentru a se realiza profesional și material.

În consecință, Republica Moldova, care dispune de un puternic potențial uman de muncă – oameni conștiincioși, muncitori, grijulii, astăzi se află într-o stare de declin pe care e greu de înțeles.

Decalajele între nivelurile de dezvoltare economică și posibilitățile de remunerare a muncii în Republica Moldova față de țările dezvoltate au condus la un export de forță de muncă foarte competentă, capabilă să desfășoare activități în domeniile tehnologiei de vârf, antrenând consecințe negative pentru țara noastră, care investește în pregătirea unor specialiști de înaltă calificare, dar nu beneficiază de aportul acestora la crearea venitului național.

Guvernul face unele încercări timide de a încuraja angajarea tinerilor absolvenți, limitându-se de multe ori doar la studenții ale căror studii au fost finanțate de la buget.

Aceasta vorbește despre posibilitățile reduse de manifestare a tineretului în producție, prin urmare – și despre nivelul lui jos de activism social condiționat, în primul rând, după cum denotă investigațiile sociologice, de remunerarea neadecvată a muncii lor.

Cu părere de rău, astăzi avem o capacitate de cumpărare foarte scăzută a salariului și a pensiei. După cum denotă realitatea vieții sociale, toate reformele economice efectuate, mai ales privatizarea, în majoritatea lor nu au ținut cont de interesele și nevoile populației; dimpotrivă, ele s-au înfăptuit pe contul populației. În centrul reformelor efectuate trebuia să stea omul, interesele lui, motivația muncii lui.

Oamenii care cu câțiva ani în urmă munceau în câmp, la uzine acum se ocupă cu comerțul – câteva raiduri în Turcia, Polonia, Grecia, Italia, Rusia și au câștigat mai mult decât prin muncă. Cu atât le e mai convenabil că acum nimeni nu le reglementează ocupația, statul rămânând de fapt indiferent față de această situație rușinoasă a omului.

Spre regret, populația nu este motivată să rămână pe piața muncii din țară cu salarii foarte mici. Pentru a-și asigura un nivel decent de trai, oamenii preferă să plece peste hotare unde sunt plătiți mult mai bine.

În cele mai dese cazuri, salariile mizere oferite sau chiar lipsa locurilor de muncă alimentează procesul emigraționist din Republica Moldova. Exodul forței de muncă provoacă un deficit de forță de muncă în importante sectoare (construcții, agricultură).

Lipsa de perspective economice în Republica Moldova ar putea să-i determine pe mulți dintre cei plecați la muncă peste hotare să nu mai revină în țară.

Inechitatea socială, faptul că nu se ține cont de adevărul că anume omul este măsura tuturor valorilor, că reformele sunt pentru om și nu invers au determinat deformarea scopurilor, ceea ce, la rândul său, a generat acumularea unor efecte negative atât pe plan social, cât și pe plan economic.

Se cer măsuri reale de activizare a maselor, de creare a noi forme de înviore, renașterea activismului oamenilor în viața socială, deoarece indiferența totală față de destinul întregii societăți e calea spre impas, deznădejde. În acest sens se impune o schimbare a atitudinii față de locul și rolul problemelor capitalului uman în sistemul economic.

Este necesară promovarea unor politici adecvate specifice managementului resurselor umane care să atenueze dezechilibrele existente, la ora actuală, între necesitatea de realizare complexă a fiecărui individ ca ființă bio-psiho-socială și realitățile țării noastre: un grad scăzut de ocupare a forței de muncă, o rată ridicată a șomajului, nivelul modest al productivității muncii (PIB/ o persoană ocupată) pe ansamblul economiei și evoluția acestuia pe sectoare de activitate, venitul minim garantat, salariul minim pe economie, precum și evoluția salariului mediu la nivelul economiei naționale și pe sectoare de activitate, ținându-se cont de contribuția acestor sectoare la valoarea nou-creată.

Pentru utilizarea deplină a resurselor de muncă disponibile este necesară adecvarea pregătirii profesionale, prin programe de reconversie a forței de muncă și promovarea calificării pentru acele profesii care oferă șanse de integrare profesională, precum și perfecționarea continuă a adulților, pentru actualizarea și perfecționarea competențelor, în același ritm cu evoluția mediului economic, tehnologic, social, informațional, stabilirea părghiilor capabile să genereze concomitent efecte favorabile pe toate cele trei planuri: economic, social, ecologic etc.

Pentru ca acțiunea oamenilor la scară globală să poată realiza noua alternativă a tranziției noastre trebuie să existe, să fie cunoscuți pilonii înaintării noastre într-un viitor comun, în care omul să fie singurul judecător.

Pentru a constitui o societate bazată pe globalizarea descentralizată, dar capabilă să distribuie echitabil atât puterea, cât și responsabilitatea, să creeze noi locuri de muncă și să încurajeze viața biologică și spirituală în toată diversitatea ei, să împedice externalizarea inechitabilă a costurilor sociale și ecologice, dar și să întrenaționalizeze valorile, ideile, scopurile, concomitent cu asigurarea unui control considerabil al riscurilor vieții economice și sociale a colectivității mediului în care trăim, necesită a fi promovate:

- ✓ principiul asigurării egalității șanselor generațiilor viitoare;
- ✓ principiul politicii inegalității economico/sociale;
- ✓ principiul diversității vieții biologice și spiritual-culturale;
- ✓ principiul suveranității populației;
- ✓ principiul responsabilității reciproce.

Prin implementarea lor se vor crea condiții pentru realizarea obiectivelor specificate *supra*.

Dezvoltarea potențialului uman creativ a întregii societăți, indiferent de capacitatea de a investi în sine însuși, depinde în mare măsură de progresul societății contemporane.

Așadar, considerăm că elaborarea unei strategii la nivel local și național, având ca fundament principiile eficienței utilizării capitalului uman, poate contribui în mod substanțial la realizarea efectelor utilizării capitalului uman. Efectele utilizării capitalului uman influențează asupra efectelor economice și sociale. Utilizarea capitalului uman se manifestă în ocuparea deplină a forței de muncă ce realizează beneficii sociale.

În cadrul activității de modernizare și restructurare a economiei naționale o atenție deosebită trebuie să i se acorde îmbunătățirii activității fiecărei ramuri în parte, dezvoltării pe principii noi a agriculturii, creșterii gradului de participare la circuitul economic și a firmelor mici, a sferei prestare servicii, intensificării acțiunilor în vederea realizării unor profunde transformări pe plan uman.

Prezentat la 04.02.2008